

15 oktober 2018
Auteur: Lotte Kamphuis

HOE PRIVACYBEWUST BEN JIJ?

Samenvatting

Zo ga je bewuster om met je online privacy

E-mailadressen en wachtwoorden die op straat liggen na een datalek, sociale mediabedrijven die informatie doorspelen aan adverteerders en hackers die inbreken op wifinetwerken. Bedreigingen van onze online privacy halen regelmatig het nieuws. Tweederde (64 procent) maakt zich weleens zorgen over zijn of haar privacy op het internet. Ook vrezen zes op de tien (60 procent) dat hun telefoon, tablet of laptop gehackt kan worden. Dat blijkt uit een gewogen peiling van EenVandaag, uitgevoerd onder 20.000 mensen.

Met alle actualiteiten in ons achterhoofd begrijpt ethisch hacker Sanne Maasakkers deze zorg, maar die kun je volgens haar grotendeels wegnemen door bewust met je privacy om te gaan en wat technische aanpassingen te doen. Ze heeft daarvoor drie praktische tips.

Verbeter je wachtwoordgebruik

De helft (51 procent) van de deelnemers aan het onderzoek geeft aan behoorlijk vaak hetzelfde wachtwoord te gebruiken voor verschillende accounts. Nog eens een kwart (24 procent) doet dat af en toe. Als het gaat over de sterkte van wachtwoorden denkt een op de vijf (22 procent) dat hun wachtwoorden makkelijk te kraken zijn.

Maasakkers: *"Het hergebruiken van een wachtwoord op verschillende plekken is echt onveilig. Als er een lijst met wachtwoorden uitlekt, kunnen mensen met slechte bedoelingen meerdere accounts hacken."* Ze zegt daarom per online account beter een uniek, sterk wachtwoord te kunnen kiezen. Het gaat er vooral om dat je wachtwoord minstens veertien tekens heeft in plaats van heel veel verschillende karakters. Je kunt bijvoorbeeld ook een wachtwoordzin gebruiken.

De grote hoeveelheid wachtwoorden die je tegenwoordig nodig hebt zijn onmogelijk allemaal te onthouden. Maasakkers: *"Je kunt daarom een wachtwoordmanager nemen. Dat is een digitale kluis waarin je de wachtwoorden van verschillende accounts op kunt opslaan. Zo hoef je nog maar één sterk wachtwoord te onthouden om bij de rest te kunnen komen."* Een kleine groep (15 procent) deelnemers aan het onderzoek geeft aan hier al gebruik van te maken. De ruime meerderheid (78 procent) niet.

Een derde (33 procent) lijkt het gebruik van een wachtwoordmanager niet veiling. Nog eens een derde (31%) twijfelt hierover. *"Je denkt natuurlijk 'dan heeft een hacker maar één wachtwoord nodig om bij de rest te komen',"* zegt Maasakkers. *"Maar je maakt het inbreken bijna onmogelijk door te kiezen voor een tweestapsverificatie: én een heel sterk wachtwoord én als extra beschermingslaag een code via je telefoon ontvangen om in te loggen."*

Gebruik je gezond verstand

Phishing e-mails verschijnen met regelmaat in onze inbox. Door middel van persoonlijk aangeschreven berichten of e-mails die lijken te komen van bekende bedrijven, proberen fraudeurs persoonlijke informatie te ontlokken. Wanneer je op zo'n nepmail reageert, kunnen ze bijvoorbeeld dingen op jouw kosten aanschaffen of je bankrekening plunderen. Een op de tien (10 procent) deelnemers aan het onderzoek twijfelt of ze zulke phishing e-mails herkennen en denken dat ze er misschien weleens in zouden kunnen trappen.

Maasakkers tipt: *"Als je een rare e-mail ontvangt van een organisatie of persoon die je niet kent, klik er dan niet op. En als je niet weet wat je ermee aan moet, vraag dan aan iemand die er verstand van heeft om mee te kijken. Schakel die expert ook in als je bang bent dat je op iets verkeerd hebt geklikt, maar vergeet niet eerst de internetverbinding te verbreken."*

Installeer de laatste updates

In het onderzoek geeft de helft (56 procent) van de deelnemers aan niets te verbergen te hebben. Bij het doorvragen naar welke informatie mensen wel openbaar willen maken of liever niet willen delen, komt naar voren dat we meer voor onszelf willen houden dan we in eerste instantie denken. Vooral informatie over onze financiën, ons surfgedrag op het internet en gezondheid, willen we bijvoorbeeld niet met de hele wereld delen. Om de kans te verkleinen dat hackers via je telefoon of computer tóch bij deze informatie komen, heeft Maasakkers een laatste tip: *"Zorg er dan ook altijd voor dat je de meest recente software update op je apparaat installeert. Doe je dat niet, dan kunnen er kwetsbaarheden in je apparaat zitten waar hackers maar al te graag gebruik van maken."*

Meer tips en onderzoeksresultaten over privacy worden op 15 oktober gepresenteerd bij De Privacytest, om 20.25 op NPO3.

Niks te verbergen?

Helpt zegt niets te verbergen te hebben

Stelling: 'Ik heb niets te verbergen.'

Eens	56%
Oneens	38%
Weet niet / geen mening	6%

In het antwoord op de stelling is er een verschil te zien tussen jonge deelnemers (16-34 jaar) en mensen van 55 jaar en ouder. De helft (54%) van de jonge mensen geeft aan wel wat te verbergen te hebben, vier op de tien (42%) jonge mensen denkt dat ze niets te verbergen hebben.

Bij deelnemers van 55 jaar en ouder zegt 29% wel iets te verbergen te hebben, twee derde (67%) geeft daarentegen aan niets te verbergen te hebben.

Welke informatie wil je best openbaar maken en welke informatie vind je echt privé?

Top 5 informatie die deelnemers privé vinden:

1. Hoeveel geld er op mijn rekening staat
2. Hoeveel geld ik verdien
3. Welke websites ik bezoek / Hoe het gaat met mijn gezondheid
4. Wat ik me op dit moment bevindt
5. Of ik kinderen heb, en zo ja wie zijn zijn

Daarnaast wordt ook informatie over wie hun familieleden zijn, waar ze op vakantie gaan, waar ze wonen, of/met wie ze een relatie hebben en wie hun vrienden zijn door deelnemers als privé beschouwd.

Deelnemers zijn verdeeld over het wel of niet openbaar willen maken van welke films en series ze kijken.

Top 3 informatie die deelnemers best openbaar willen maken:

1. Welke hobby's ik heb
2. Aan welke sport ik doe
3. Waar ik werk

Stelling: 'Ik maak mij zorgen over mijn privacy op internet.'

Eens	64%
Oneens	29%
Weet niet / geen mening	7%

Stelling: 'Ik maak me zorgen dat mijn telefoon, tablet of laptop gehackt kunnen worden.'

Eens	60%
Oneens	32%
Weet niet / geen mening	7%

'Het afplakken van de webcam camera van je laptop is onzin.'

Waar	18%
Niet waar	62%
Weet niet / geen mening	20%

Privacy

Overgroot deel vindt privacy belangrijk

Hoe belangrijk is privacy over het algemeen voor jou?

Belangrijk	88%
Niet belangrijk	11%
Weet niet / geen mening	1%

Open antwoord: Waarom is privacy wel of niet belangrijk voor jou?

Het overgrote deel van de deelnemers geeft aan dat privacy belangrijk voor hen is. Ze beschrijven vooral dat ze het belangrijk vinden om zelf te kunnen bepalen welke informatie ze delen en met wie. Velen geven aan niet per se geheimen te hebben, maar ze vinden dat niet iedereen alles over ze hoeft te weten. Bijvoorbeeld omdat informatie in handen kan vallen van mensen met verkeerde bedoelingen of omdat ze niet meer in vrijheid kunnen leven als alles over hen bekend is. Deelnemers die aangeven dat privacy niet belangrijk voor hen is, schrijven vooral dat ze denken dat het toch al 'te laat is' om informatie verborgen te houden. Ze denken dat instanties inmiddels alles al van hen weten.

Hiernaast een willekeurige selectie uit de open antwoorden:

"Ik wil zelf een keuze hebben in wat ik deel met anderen of niet. De hele wereld hoeft niet alles over mij te weten."

"Al heb ik niets te verbergen, het is een akelig idee wanneer onbekenden je gegevens kunnen inzien. Dat is hetzelfde als een inbreker die door jouw persoonlijke spullen gaat. Sommige zaken zijn gewoon privé en gaat een ander niets aan."

"Kennis over iemand kan ook misbruikt worden. Bijvoorbeeld om politieke tegenstanders aan te pakken."

"Aan de ene kant weet de overheid al nagenoeg alles en is alles wat je doet bekend of te volgen. Aan de andere kant: onbevoegden gaan mijn gegevens niets aan!"

"Zonder privacy geen vrijheid."

"Je kunt je wel druk maken, maar je kunt niet iedere slimmerik voor blijven. Ga er maar vanuit dat je mensen doorgaans wel kunt vertrouwen. Af en toe niet: pech gehad."

"Als je niets te verbergen hebt, is er toch niets aan de hand."

"Alles is al bekend bij de overheid en instellingen dus privacy bestaat niet, behalve op het toilet."

Met welk van de onderstaande stellingen ben je het het meest eens:

'Bij de bestrijding van criminaliteit in Nederland mogen er concessies gedaan worden aan de privacy van burgers.'	66%
'Het bestrijden van criminaliteit in Nederland mag op geen enkele manier ten koste gaan van de privacy van burgers.'	27%
Weet niet / geen mening	7%

Jonge mensen (16-34 jaar) vinden in mindere mate dat er concessies mogen worden gedaan aan de privacy van burgers bij het bestrijden van criminaliteit in Nederland, dan mensen van 55 jaar en ouder.

Van de jonge deelnemers vindt 58% dat er wel concessies mogen worden gedaan, 36% vindt van niet.

Bij deelnemers van 55 jaar en ouder vindt 76% dat er wel concessies mogen worden gedaan, 19% vindt dat het bestrijden van criminaliteit in Nederland op geen enkele manier ten koste mag gaan van de privacy van burgers.

Openbare wifi-netwerken

Tweederde gebruikt openbare wifi

Maak jij weleens gebruik van openbare wifi-netwerken met je smartphone, tablet of laptop?

Ja, heel vaak	10%
Ja, af en toe	56%
Nee, nooit	33%
Weet niet / geen mening	1%

Open antwoord: Waarom maak je wel of geen gebruik van openbare wifi-netwerken?

Veel deelnemers geven aan gebruikt te maken van open wifi-netwerken omdat ze niet altijd voldoende internet in hun bundel hebben. Ook maken veel mensen gebruik van openbare wifi wanneer ze op vakantie zijn in het buitenland. Ze vinden openbare netwerken dan handig. Deelnemers die geen gebruik maken van deze wifi geven aan het onveilig te vinden, omdat anderen mogelijk mee kunnen kijken met je verbinding.

Hierbij een willekeurige selectie uit de open antwoorden:

"Zodat het internet dat ik gebruik niet van mijn bundel afgaat."

"Als ik ergens lang zit te wachten, bijvoorbeeld op Schiphol, in een restaurant of het ziekenhuis. Dan gebruik ik de wifi daar."

"Alleen als ik echt internet nodig heb, bijvoorbeeld op vakantie om iets op te zoeken op m'n mail binnen te halen. Zo nodig gebruik ik een VPN app ter beveiliging van mijn privacy."

"In de trein met mijn laptop: voor alles behalve surfen gebruik ik dan beveiligde verbindingen. Zolang je je bewust bent van de mogelijke risico's kun je best gebruik maken van openbare wifi."

"De naam zegt het. al: 'openbaar' . Veilig is het zeker niet."

"De kans dat er wordt meegekeken of je wordt gehackt is groot bij openbare wifi-netwerken."

De volgende vraag is gesteld aan mensen die weleens een open wifi-netwerk hebben gebruikt.

Op welke plek / plekken heb je weleens gebruikt gemaakt van openbare wifi-netwerken?

De top 5 meest genoemde plekken zijn:

1. Ho(s)tel
2. Restaurant
3. Trein / Vliegveld
4. Café
5. Winkel

Andere veel genoemde locaties zijn het station, in de bus en de openbare netwerken die steden aanbieden in hun binnenstad.

Van wat voor soort openbare wifi-netwerken maak je weleens gebruik?

De top 3 meest genoemde netwerken zijn:

1. Openbare netwerken waarbij ik voorwaarden moet accepteren om verbinding te maken.
2. Openbare netwerken waarmee mijn apparaat direct verbindt.
3. Openbare netwerken waarmee ik met een wachtwoord in moet loggen.

Deelnemers maken in mindere mate gebruik van openbare netwerken waarbij ze een Facebook-pagina moeten liken om verbinding te maken of openbare netwerken waarbij ze hun e-mailadres eerst in moeten vullen.

Ben je bewust bezig met welke apps of websites je bezoekt als je bent verbonden met een openbaar wifi-netwerk of let je hier niet zo op?

Ja, daar ben ik bewust mee bezig.	55%
Nee, daar ben ik niet bewust mee bezig	41%
Weet niet / geen mening	4%

Open antwoord: Waarom ben je daar wel of niet bewust mee bezig?

De helft (55%) van de deelnemers geeft aan er bewust mee bezig te zijn wat voor apps of websites ze bezoeken met een openbaar wifi-netwerk. Ze maken gebruik van een versleutelde verbinding (VPN) of zorgen ervoor dat ze geen gevoelige informatie via de verbinding te versturen. Deelnemers die niet bewust mee bezig zijn geven aan dat ze hier nog niet eerder over na hebben gedacht of dat er gemakzucht in het spel is.

Hierbij een willekeurige selectie uit de open antwoorden:

"Bij onbeveiligde netwerken maak ik altijd gebruik van een VPN verbinding."

"Openbare wifi gebruik ik alleen om info op te zoeken, bijvoorbeeld het nieuws, weer en vertrektijden. Of om spelletjes te doen. Absoluut geen internetbankieren, DigiD en dingen die ik niet wil laten zien aan anderen. "

"Er is een kans dat je gegevens worden onderschept. Ik gebruik daarom op deze netwerken niets waarbij ik moet inloggen of persoonlijke gegevens moet invoeren."

"Gewoon nooit over nagedacht. Ik zou eigenlijk niet eens weten welke apps en websites goed zijn of niet."

"Confronterende vragen. Hoe consequent ben ik eigenlijk? Ik zou hier meer op moeten letten."

"Het gemak wint het weleens van het (kleine) risico."

Cameratoezicht

Meerderheid vindt cameratoezicht goede zaak

Vind je het over het algemeen een goede of slechte zaak dat er steeds meer cameratoezicht komt op openbare plekken in Nederland?

Een goede zaak	81%
Een slechte zaak	13%
Weet niet / geen mening.	6%

Er is bij deze vraag verschil te zien tussen jonge mensen (16-34 jaar) en mensen van 55 jaar en ouder. Onder deelnemers van 55 jaar en ouder vindt 88% het een goede zaak dat er steeds meer cameratoezicht komt op openbare plekken in Nederland. Bij jonge mensen is dit 69%.

Heb je er zelf bezwaar tegen dat je op straat door camera's wordt vastgelegd in bijvoorbeeld een uitgaans- of winkelgebied?

Daar heb ik wel bezwaar tegen	14%
Daar heb ik geen bezwaar tegen	81%
Weet niet / geen mening	5%

Onder deelnemers van 55 jaar en ouder heeft één op de tien (10%) er bezwaar tegen dat ze worden vastgelegd door camera's. Bij jonge mensen (16-34 jaar) ligt dit percentage hoger. Van hen heeft één op de vijf (21%) er bezwaar tegen.

Open antwoord: Waarom heb je hier wel of geen bezwaar tegen?

Het overgrote deel van de deelnemers heeft er geen bezwaar tegen te worden vastgelegd door camera's op openbare plekken in Nederland. Velen geven aan niks te verbergen te hebben. Daarnaast schrijven deelnemers het gevoel te hebben dat camera's bijdragen aan de openbare veiligheid. Zolang beelden worden gebruikt om criminaliteit aan te pakken, hebben ze daar geen bezwaar tegen. Deelnemers die wél bezwaar hebben, geven aan dat het voor hen voelt of ze vrijheid in moeten leveren.

Hierbij een willekeurige selectie van de open antwoorden:

"Absoluut geen bezwaar. Ik heb niets te verbergen en het komt de veiligheid op straat ten goede."

"Zorgt voor een veilig gevoel. Dat beetje privacy wil ik wel inleveren voor de veiligheid."

"Aangezien op mijn gedrag in openbare ruimten niets is aan te merken, maakt het me niet uit dat ik door een camera vastgelegd wordt."

"Dit is een dilemma tussen privacy en veiligheid. Zolang het cameratoezicht door de overheid gebeurt en gebonden is aan stevige voorwaarden, slaat de weegschaal nog door naar veiligheid voor mij. Maar dit is een hellend vlak, dat besef ik. Nu wordt het gebruikt voor opsporing, maar je kunt ook schoolspijbelaars opsporen of iedereen die naast een zebra oversteekt..."

"Ik bega geen strafbare feiten, dus het gaat de overheid niets aan waar ik me bevindt."

"Het is gevoelsmatig dat ik bezwaar heb. Je kunt zo nergens meer anoniem zijn. Geeft een benauwd gevoel en het moeten inleveren van je vrijheid."

Gezichtsherkenning

Helpt vindt verbetering software goede zaak

Vind je het een goede of slechte zaak dat gezichtsherkenning software steeds beter wordt?

Een goede zaak	55%
Een slechte zaak	30%
Weet niet / geen mening	15%

Jonge mensen (16-34 jaar) zijn meer verdeeld over deze vraag dan mensen van 55 jaar en ouder. Van de jonge deelnemers geeft 46% aan het een goede zaak te vinden dat gezichtsherkenning software steeds beter wordt. Daartegenover zegt 46% het juist een slechte zaak te vinden. Bij deelnemers van 55 jaar en ouder vindt 62% het een goede zaak. 21% vindt het een slechte zaak dat gezichtsherkenning software steeds beter wordt.

Open antwoord: Waarom vind je dit een goede of slechte zaak?

De helft van de deelnemers (55%) vindt het een goede zaak dat gezichtsherkenning software steeds beter wordt. Ze denken dat het bij zal dragen aan de veiligheid in Nederland en schrijven dat alles dat helpt om criminaliteit te bestrijden toegejuicht moet worden.

Deelnemers die het een slechte zaak vinden, geven aan bang te zijn dat gezichtsherkenning software ook voor andere doeleinden zal worden ingezet dan enkel het bestrijden van criminaliteit. Ze zien de software als bedreiging van hun privacy.

Hierbij een willekeurige selectie uit de open antwoorden:

"Als je niets te verbergen hebt en je aan de regels houdt, doet dit geen kwaad. Dan hoeven ze toch niet naar jou te zoeken. Het wordt veiliger op straat als het goed gebruikt wordt."

"Alles wat criminaliteit helpt te stoppen en veiligheid brengt is een goede zaak."

"De technische ontwikkeling vind ik goed, Het moet ingezet worden als je weet dat iemand iets heeft misdaan of vermist wordt, dan kun je de gezichtsdetectie gebruiken om die persoon op te sporen. Maar niet als waakhondje."

"Alléén een goede zaak als het uitsluitend gebruikt wordt voor criminaliteit- en terrorismebestrijding. Dus beslist niet toepassen zoals ze nu in de communistische dictatuur China doen."

"Alle privacy raakt zo verloren."

Stelling: 'Er moeten in Nederland regels komen over wie of welke organisatie gezichtsherkenning software mag gebruiken.'

Eens	90%
Oneens	5%
Weet niet / geen mening	5%

Heb je er bezwaar tegen dat je op straat door camera's met gezichtsherkenning wordt vastgelegd?

Daar heb ik bezwaar tegen.	41%
Daar heb ik geen bezwaar tegen	49%
Weet niet / geen mening.	10%

Jonge deelnemers hebben er meer bezwaar tegen dan deelnemers van 55 jaar en ouder. Van de jonge mensen (16-34 jaar) geeft 57% aan er bezwaar tegen te hebben dat ze op straat door camera's met gezichtsherkenning worden vastgelegd. 38% heeft hier wel bezwaar tegen. Onder deelnemers van 55 jaar en ouder heeft 31% hier bezwaar tegen. 58% heeft er geen bezwaar tegen.

Stelling: 'Als er camera's met gezichtsherkenning op straat hangen, dan zou ik mijn gedrag aanpassen.'

Eens	13%
Oneens	75%
Weet niet / geen mening	12%

Open antwoord: Waarom zou je je gedrag wel of niet aanpassen?

Deelnemers geven vooral aan dat ze geen reden zien om hun gedrag aan te passen, omdat ze zich naar hun mening al goed gedragen en niets te verbergen hebben. Ook geven ze aan dat als je je normaal gedraagt, je niets hoeft te vrezen met dit soort software.

Deelnemers die aangeven hun gedrag wél aan te gaan passen, zijn dit niet van plan omdat ze het idee hebben dat ze zich misdragen. Ze willen niet constant in de gaten gehouden worden. Ze zouden de camera's proberen te vermijden door weg te blijven op plekken waar camera's hangen of gezicht bedekkende kleding te dragen.

Hiernaast een willekeurige selectie van de open antwoorden:

"Als ik mij als een nette burger gedraag heb ik niets te vrezen. Rij ik door rood, jammer dan krijg ik alsnog de verdiende bon."

"Aan mijn gedrag mankeert niet zo veel vind ik. Als je niets verkeerd doet of niets te verbergen hebt, hoef je je gedrag ook niet aan te passen."

"Als ik weet waar die camera's hangen, zou ik een straatje omgaan om ze zo te ontwijken. We geven al genoeg zaken prijs. Bij onze bankpasjes kunnen ze zien waar je een betaling hebt gedaan, onze telefoon kunnen ze volledig traceren. Big brother is watching you."

"Ik denk dat ik er 5 minuten aan denk om mijn gedrag aan te passen en daarna doe ik gewoon wat ik anders ook zou doen."

"Ik zou mijn gezicht zoveel mogelijk proberen te bedekken, bijvoorbeeld door een pet met klep te dragen."

"Ik ben wie ik ben en doe wat ik doe, laat me door een stel camera's geen ander gedrag opleggen."

Wachtwoorden

Een vijfde denkt dat wachtwoord te kraken is

Hoe vaak gebruik je hetzelfde wachtwoord voor verschillende/meerdere websites en accounts?

Vrijwel altijd	10%
Redelijk vaak	41%
Niet zo vaak	24%
Bijna nooit	20%
Weet niet / geen mening	6%

Als je eerlijk bent over de wachtwoorden die je zelf gebruikt: denk je dat die over het algemeen moeilijk te kraken zijn, of is dat eigenlijk vrij makkelijk?

Die zijn moeilijk te kraken	50%
Die zijn vrij eenvoudig te kraken	22%
Weet niet / geen mening	27%

Mannen zijn er wat zekerder van dat hun wachtwoorden goed zijn. 55% geeft aan dat de wachtwoorden moeilijk te kraken zijn. Bij vrouwen is dat 46%. Bij vrouwen weet 31% niet of hun wachtwoord makkelijk of moeilijk is, mannen twijfelen minder, bij hen is dat 23%.

Open antwoord: waarom zijn je wachtwoorden makkelijk of moeilijk te kraken?

Veel deelnemers zijn ervan overtuigd dat ze over het algemeen sterke wachtwoorden hebben, die moeilijk te kraken zijn. Bijvoorbeeld omdat ze veel karakters gebruiken, mixen tussen letters-cijfers-leestekens, expres niet kiezen voor persoonlijke wachtwoorden of gebruikmaken van generatoren om wachtwoorden voor hen te maken.

Toch twijfelen ook veel deelnemers eraan of hun wachtwoorden makkelijk of moeilijk te kraken zijn. Vooral omdat ze denken dat als een hacker dat wil, ze toch wel je wachtwoord kunnen kraken. Bijvoorbeeld met speciale software.

Deelnemers die aangeven te denken dat hun wachtwoord eenvoudig te kraken zijn geven aan dat dit komt omdat de wachtwoorden te herleiden zijn naar hen als persoon. Velen kiezen een persoonlijk wachtwoord, omdat ze het anders moeilijk vinden om te onthouden. Ook geven sommigen aan dat ze het het bij een aantal accounts niet zo belangrijk vinden om een sterk wachtwoord te kiezen, maar voor andere accounts wel.

Hierbij een willekeurige selectie uit de open antwoorden:

"Mijn wachtwoorden zijn niet persoonlijk te herleiden. Ze zijn willekeurig samengesteld door een wachtwoord generator."

"Ik gebruik geen woorden maar tekens door elkaar. Kleine letters, grote letters, leestekens en cijfers."

"Volgens mij word de software om wachtwoorden te kraken steeds geavanceerder. Daar kan ik niet tegenop verzinnen. Als een hacker dat wil, krijgt ie toch je wachtwoord wel."

"Voor mij moeten wachtwoorden te onthouden zijn en dat maakt ze kwetsbaar."

"Zo simpel mogelijk. Je wordt gek van het onthouden van al die wachtwoorden."

"Makkelijk te kraken, omdat het persoonlijke wachtwoorden zijn."

"Voor onbelangrijke sites (Hema, Kruidvat) gebruik ik hetzelfde wachtwoord, daar doet het er niet zoveel toe. Voor mijn mail, Digid en financiële zaken gebruik ik sterkere wachtwoorden en wissel ik ook meer."

Wachtwoordmanager

Twijfel over veiligheid wachtwoordmanager

Maak jij gebruik van een wachtwoordmanager?

Ja, ik maak gebruik van een wachtwoordmanager	15%
Nee, maar ik denk er wel over om een wachtwoordmanager te gaan gebruiken	13%
Nee, en ik ben ook niet van plan om een wachtwoordmanager te gaan gebruiken	65%
Weet niet / geen mening	7%

In hoeverre lijkt het gebruik van een wachtwoordmanager veilig?

Veilig	33%
Niet veilig	36%
Weet niet / geen mening	31%

Deelnemers aan het onderzoek twijfelen aan de veiligheid van wachtwoordmanagers. Vooral bij mensen van 55 jaar en ouder is dit zichtbaar. Van hen geeft 41% aan niet te weten of een wachtwoordmanager veilig is. 29% denkt van wel en 30% denkt van niet. Van de jonge mensen (16-34) geeft 13% aan het niet te weten. 39% denkt dat wachtwoordmanagers wel veilig zijn. 48% denkt juist dat dit niet zo is.

Open antwoord: Waarom lijkt dat jou wel of niet veilig? Licht hier je antwoord toe.

Deelnemers zijn verdeeld over wachtwoordmanagers. Een grote groep geeft aan dat ze nog niet wisten wat een wachtwoordmanager was en daarom niet weten of het gebruik hiervan wel of niet veilig is. Daarnaast is er een groep die bang is dat het ene wachtwoord om in de manager te komen kan worden gekraakt, waardoor anderen alle andere wachtwoorden in handen kunnen krijgen. Er zijn ook deelnemers die wel positief zijn over wachtwoordmanagers en erop vertrouwen dat deze techniek veilig is.

Hierbij een willekeurige selectie uit de open antwoorden:

"Ik heb geen idee wat een wachtwoordmanager is. Ik ga eens uitzoeken of ik er iets aan zou hebben."

"Ik ben mijn eigen wachtwoordmanager. Digitaal is te hacken. Alleen mijn brein is veilig."

"Als iemand hier toegang tot weet te krijgen, kan diegene direct bij al je wachtwoorden. Vind ik reden genoeg om er niet aan te beginnen."

"Alles is te kraken. Als alles dan op 1 plek staat, ben je de pineut. Dan zijn opeens al je gegevens openbaar. Ik spreid liever mijn risico's."

"Eén wachtwoord dat toegang geeft tot al het andere is dom."

"1password is veilig. Zij hebben een naam hoog te houden dus die blijft veilig."

"Ik heb een 2 factor authenticatie nodig om erin te komen bij mijn wachtwoordmanager. Dat is veilig."

"Zolang je een heel moeilijk te kraken wachtwoord voor je manager gebruikt hoef je maar 1 wachtwoord te onthouden en alle andere kunnen random gegenereerd worden door de manager."

"Zo'n programma is nog altijd veiliger dan één wachtwoord gebruiken voor alles. Daarnaast zijn er meer dan zat audits op de bekendere managers om te bewijzen dat ze ook daadwerkelijk veilig zijn."

Persoonlijke advertenties

80% vindt persoonlijke advertenties niet fijn

Vind je het fijn of niet fijn dat je gepersonaliseerde advertenties te zien krijgt?

Dat vind ik fijn	8%
Dat vind ik niet fijn	80%
Weet niet / geen mening.	12%

Veel deelnemers schrijven dat ze het vervelend vinden dat je vaak nadat je een product of dienst hebt aangeschaft hier juist advertenties over krijgt. Iemand schrijft: *"Heel irritant die reclames achteraf. Dan heb je iets gekocht en blijf je het nog weken zien. Waar is dat goed voor? Je hebt het toch allang in huis!"*

Als je eerlijk bent: heb je weleens een aankoop gedaan nadat je een of meerdere gepersonaliseerde advertenties had gezien?

Ja	11%
Nee	83%
Weet niet / geen mening	6%

Phishing

Driekwart zegt phishing mail te herkennen

Stelling: 'Ik herken phishing e-mails en trap er dus niet in.'

Eens	76%
Oneens	10%
Weet niet / geen mening	14%

Ben je weleens op een phishing e-mail ingegaan?

Ja	5%
Nee	91%
Weet niet / geen mening	4%

Open antwoord: Zo ja, wat gebeurde er toen?

Hierbij een willekeurige selectie van de open antwoorden:

"Er kwam een virus op mijn computer. Ik had het meteen door en heb een systeembeheerder mijn computer laten schoonmaken."

"Het leek een AH mail. Halverwege het proces had ik het door en ik heb de bijlage verwijderd, maar het was te laat. Ik werd gebombardeerd met spam, die ik niet stop kon zetten. Iedere keer werd een ander adres gebruikt. Uiteindelijk kreeg ik honderden in één uur. Toen heb ik mijn e-mailaccount gesloten."

"Ik was overtuigd van de trouwbaarheid van het bericht en heb cijfers van mijn creditcard gegeven. Fout!!! Kosten 2500."

"Een energie controle bureau zou de klanten van Nuon even moeten controleren i.v.m. een nieuw computersysteem en ik was al aardig ver met mijn gegevens te vertellen toen ze mijn bankgegevens wilden en er bij mij een lampje ging branden, die heb ik niet gegeven en geïnformeerd bij NUON en dit bleek een criminele club te zijn."

'Zoveel sites, zoveel gegevens'

Stelling: 'Ik heb een goed beeld van wat organisaties (bv. sociale-mediabedrijven en webshops) van mij weten.'

Eens	26%
Oneens	59%
Weet niet / geen mening	15%

Heb jij sinds de invoering van de AVG je gegevens opgevraagd bij een of meerdere organisaties?

Ja, ik heb mijn gegevens opgevraagd	6%
Nee, maar ik ben wel van plan mijn gegevens op te vragen	16%
Nee, en ik ben ook niet van plan mijn gegevens op te vragen	69%
Weet niet / geen mening	9%

Open antwoord: Waarom wel of waarom niet?

Het overgrote deel van de deelnemers (85%) heeft geen gegevens opgevraagd bij instanties, 69% is het ook niet van plan. Veel deelnemers geven aan dat ze het nut hier niet goed inzien, omdat je op allerlei plekken gegevens in moet blijven vullen en cookies moet accepteren op websites. Volgens hen is er daarom geen beginnen aan. Daarnaast zijn er deelnemers die nog geen aanleiding hebben gezien om hun gegevens op te vragen of die niet wisten dat het mogelijk was om gegevens op te vragen. Opmerkelijk is dat veel deelnemers ook denken dat het opvalt als je een aanvraag doet en organisaties je data daarom extra interessant zullen gaan vinden.

6% van de ondervraagden heeft weleens gegevens opgevraagd. Bijvoorbeeld bij sociale mediabedrijven, energiebedrijven, hypotheekverstrekkers, et cetera. Opvallend is dat deelnemers die gegevens hebben opgevraagd bij Facebook hier verschillende ervaringen mee hebben. Sommigen geven aan dat ze zijn geschrokken van de hoeveelheid informatie die Facebook van de had. Anderen hadden verwacht dat Facebook veel meer data zou hebben en twijfelen daarom of ze wel alles gekregen hebben.

Hierbij een willekeurige selectie uit de open antwoorden:

"Zou niet weten hoe ik het op moet vragen: waar en bij wie ik moet zijn. Zoveel sites, zoveel gegevens."

"Het heeft volgens mij geen zin ik ga er niet vanuit dat ik alle informatie krijg."

"Het interesseert me niet. Misschien is dat niet zo handig, maar ik steek daar geen energie in. Als er aanleiding voor is, zal ik van het recht gebruikmaken om het op te vragen."

"Als je je gegevens opvraagt vestig je juist de aandacht op jezelf. Als je het gaat opvragen wordt dat ook geregistreerd."

"Ik heb wel betere dingen te doen. En voor welk doel? Er is in het verleden zoveel data opgebouwd en er zijn zoveel bedrijven actief hiermee dat er geen beginnen aan is."

"Heeft toch geen zin, bij alles moet je de cookies accepteren, dit onder het mom dat de site dan beter werkt en ondertussen vliegen je gegevens en gedrag overal heen en word je overstroomt met advertenties waar ze rijkelijk aan verdienen."

"Heb het opgevraagd bij een energieleverancier, waar ik niet langer klant bij was. Op mijn verzoek hebben ze alles verwijderd."

"Uit nieuwsgierigheid bij Facebook opgevraagd, maar dat was een tegenvaller. Ik was verrast door de kleine hoeveelheid data. Volgens mij is hun overzicht bewust niet compleet."

"Bij Facebook voor de grap. Ik schrok wat ze daar allemaal bij hadden gehouden. Heb vrijwel meteen daarna mijn account verwijderd."

EenVandaag Opiniepanel

Over dit onderzoek

Aan het onderzoek, gehouden van 27 september tot en met 1 oktober, deden 20.658 leden van het EenVandaag Opiniepanel mee. Het onderzoek is na weging representatief voor zes variabelen.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met onderzoeker Lotte Kamphuis: lotte.kamphuis@eenvandaag.nl.

Over het EenVandaag Opiniepanel

Het EenVandaag Opiniepanel bestaat uit ruim 55.000 mensen. Zij beantwoorden vragenlijsten op basis van een online onderzoek. De uitslag van de peilingen onder het EenVandaag Opiniepanel zijn na weging representatief voor zes variabelen, namelijk leeftijd, geslacht, opleiding, burgerlijke staat, spreiding over het land en politieke voorkeur gemeten naar de Tweede Kamerverkiezingen van 2017. Panelleden krijgen ongeveer één keer per week een uitnodiging om aan een peiling mee te doen. Op de meeste onderzoeken respondeert 60 tot 70 procent van de panelleden.

De resultaten van het EenVandaag Opiniepanel worden gepresenteerd door Gijs Rademaker en Joyce Boverhuis in EenVandaag (ma-za 18:15 uur, NPO1)

